

Контроль і перевірка особового складу в сучасних умовах є не відлунням радянських традицій, а необхідним елементом безпеки бойового підрозділу, який дозволяє зберігати цілісність, боєдатність і довіру між військовослужбовцями, а впровадження як сучасних методик (до прикладу, засобів OSINT), так і покращення давно вивчених (конфіденційного співробітництва) дозволить здійснювати справді якісну профілактичну роботу в підрозділах сектору безпеки та оборони України.

*Давиденко Микола,
кандидат юридичних наук,
Національна академія Служби безпеки України*

ДО ПИТАННЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНИХ ЗАГРОЗ В КОНТЕКСТІ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НАСЕЛЕННЯ

На сьогодні терористична загроза значно еволюціонувала: поряд із діяльністю терористичних груп зросла загроза атак терористів – однаків, які діють автономно, під ідеологічним чи інформаційним впливом, а відсутність чіткої приналежності останніх до конкретних терористичних організацій ускладнює їх ідентифікацію, виявлення і нейтралізацію підготовки терактів, а також розслідування таких діянь.

Згідно чинної Стратегії воєнної безпеки однією із проблем формування стабільного безпекового середовища у контексті воєнної безпеки є поширення міжнародного тероризму та злочинності, загроза розповсюдження зброї масового знищення. А у преамбулі Закону України «Про боротьбу з тероризмом» зазначено, що цей Закон має за мету захист особи, держави і суспільства від тероризму, виявлення та усунення причин і умов, які його породжують, визначає правові та організаційні основи боротьби з цим небезпечним явищем, повноваження і обов'язки органів виконавчої влади, об'єднань громадян і організацій, посадових осіб та окремих громадян у цій сфері, порядок координації їх діяльності, гарантії правового і соціального захисту громадян у зв'язку із участю у боротьбі з тероризмом.

У зв'язку з цим, удосконалення загальнодержавної системи боротьби з тероризмом вимагає пошуку нових методик дослідження і попередження тероризму, прогнозування та моделювання загроз терористичного характеру, виявлення і мінімізації його суспільно небезпечних наслідків. Недосконалість системи антитерористичного захисту об'єктів можливих терористичних посягань, невирішеність питання щодо дій населення у разі виникнення загрози або скоєння терористичного акту, вчинених, насамперед, у громадських місцях, підвищують вірогідність збільшення кількості можливих жертв, відповідно й соціального резонансу, що може бути використано задля дестабілізації обстановки в суспільстві.

У новій Стратегії розвитку Служби безпеки України на 2025-2030 роки зауважено на впровадженні сучасних підходів до управління кадрами та їх

професійною підготовкою, ризик-орієнтованих методів реагування на загрози, впровадження новітніх технологічних рішень в оперативну і бойову діяльність, удосконалення інформаційно-аналітичної складової тощо.

В контексті цього важливим пріоритетом діяльності Служби безпеки України є: підвищення ефективності взаємодії СБ України з іншими суб'єктами боротьби з тероризмом та міжнародними партнерами, запровадження ефективних механізмів моніторингу, обробки та обміну інформацією про виявлені ознаки підготовки терористичного акту, осіб, причетних до них, форм, методів і засобів терористичної діяльності, зменшення ризиків терористичного і диверсійного характеру щодо об'єктів критичної інфраструктури та логістичних шляхів, забезпечення професійного навчання для представників цивільного сектору, органів державної влади та місцевого самоврядування з питань протидії тероризму, залучення відповідних представників до антитерористичних навчань тощо.

Водночас, на сьогодні в діяльності правоохоронних органів та освітніх закладів України простежується недостатня розробленість проблематики забезпечення антитерористичної підготовки населення, недостатньо приділяється уваги на загальнодержавному рівні саме превентивним заходам протидії тероризму з обов'язковим урахуванням різнорівневих підходів до профілактичної діяльності. Погоджуємось також із думкою провідних фахівців, що у наукових розробках комплексно не висвітлюються сегменти моделювання державно-правового регулювання антитерористичної безпеки, аспекти формування методології антитерористичних освітніх програм, проблеми взаємодії соціальної і культурної діяльності інститутів громадянського суспільства у зазначеній сфері.

На наш погляд, саме запровадження перспективних механізмів організації і впровадження спеціальних освітніх проєктів з антитерористичної підготовки населення та розроблення її відповідної структурно-функціональної моделі дозволить покращити та концептуалізувати державну політику антитерористичної підготовки населення та забезпечить вирішення більшості проблемних питань при формуванні антитерористичних компетентностей цивільного населення. Дійсно, реалізація успішної антитерористичної державної політики неможлива без проведення серед населення, у першу чергу молоді, інформаційно-роз'яснювальної та профілактичної роботи, спрямованої на неприйнятність тероризму та відмову від ідей використання радикальних, екстремістських і терористичних методів для досягнення мети.

Наприклад, в Ізраїлі за напрям освіти громадян у сфері антитерористичної безпеки відповідальні переважно неурядові організації. Так, в Ізраїлі функціонує Міжнародний інститут з протидії тероризму – ізраїльська громадська організація, метою якої є надання докладної інформації громадянам країни щодо історії тероризму, сучасної ситуації, рівня загрози, методів протидії та рішень, що приймаються на державному рівні.

У зв'язку з вищевикладеним, актуальною, на наш погляд, є розробка спеціальних освітніх проєктів та спеціалізованих програм, реалізація яких спрямована як на удосконалення професійних і ділових якостей осіб, які

безпосередньо протидіють тероризму так і спрямованих на запобігання втягування пересічних громадян до терористичної діяльності; скорочення соціальної бази тероризму; недопущення поширення в суспільстві терористичної ідеології та екстремістських поглядів серед праворадикальних та ліворадикальних молодіжних об'єднань, релігійних організацій тощо. Тому, перспективним напрямом є необхідність доповнення чинного освітнього процесу в Україні тестуванням та впровадженням освітніх програм у закладах освіти різного рівня, що стосуються антитерористичної підготовки в Україні.

*Денисюк Олександр Валентинович,
викладач кафедри управління
підрозділами Національної гвардії України
факультету службово – бойової діяльності
Київського інституту Національної гвардії України*

**ПРАВОВА МЕЖА ОБМЕЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ, СВОБОД,
ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА, ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ
ВОЄННОГО СТАНУ.
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА БЕЗПЕКИ
ЧАСТИНАМИ ТА ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ
УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ
ВОЄНОГО СТАНУ**

З початком збройної агресії російської федерації проти України питання забезпечення функціонування принципу верховенства права в умовах воєнного стану набуває особливої важливості та гостроти. В конституції України є чітко визначена позиція, щодо механізмів тимчасового обмеження окремих прав і свобод людини та громадянина під час дії правового режиму воєнного стану, з метою забезпечити безпеку суспільства та не створити загрозу зниження рівня правової захищеності та дисбалансу між публічними інтересами держави та правами особи. В сучасних умовах особливої ваги набуває необхідність критичного осмислення меж допустимості обмежень прав людини у період дії правового режиму воєнного стану. Забезпечення громадської безпеки та порядку під час масових заходів є одним із основних завдань Національної гвардії України, особливо в умовах воєнного стану, коли такі заходи можуть стати інструментом дестабілізації внутрішньої ситуації, провокацій або навіть гібридних загроз з боку зовнішнього агресора. У таких умовах підрозділи Національної гвардії України відповідно до ЗУ «Про Національну гвардію України», покликані виконувати низку завдань щодо підтримання громадського порядку під час проведення масових заходів. Відповідно до постанови КМУ від 20.08.2021 № 894 «Порядок організації діяльності та взаємодії Національної гвардії з уповноваженими органами державної влади та органами місцевого самоврядування з припинення масових заворушень», основним суб'єктом на який покладається припинення масових заворушень, є Національна гвардія.